

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026**

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Atilius Rēgulus, cum Poenos in Africā funderet, ad senātum scripsit mercenarium suum discessisse et **ab eo** desertum esse rus; id senatui publice **curāri** placuit, quoniam Rēgulus aberat. Scipiōnis filiae ex aerario dotem accepērunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Rōmānum tribūtum Scipiōni conferre, cum a Carthagine **semper** tribūtum ipse exigeret.

Porcia, Bruti **uxor**, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eoque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium. Cui secrēto Porcia «non est hoc» inquit «**temerarium** factum meum, sed certissimum indicium **amōris** mei erga te tale consilium molientem.

- A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων: «**Atilius Rēgulus ... reliquerat pater**» και «**Porcia, Bruti uxor ... praeripuisset officium**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1. Για καθεμία από τις προτάσεις της **Στήλης Α** να σημειώσετε το γράμμα της **Στήλης Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Πηγή έμπνευσης του Βεργιλίου αποτελεί ο	α. Ησίοδος. β. Αρχίλοχος. γ. Όμηρος.
2. Οι δύο πιο γνωστοί Ρωμαίοι κωμωδιογράφοι είναι οι	α. Πλάυτος και Τερέντιος. β. Πλάυτος και Τίβουλλος. γ. Πλίνιος και Τερέντιος.
3. Η περίοδος της «ρωμαϊκής ειρήνης»	α. Κικέρωνα.

(<i>pax Romana</i>) αρχίζει με τον	β. Οκταβιανό. γ. Μάρκο Αντώνιο.
4. Στην ιστορική μονογραφία διέπρεψε ο Ρωμαίος ιστορικός	α. Σαλλούστιος Κρίσπος. β. Έννιος. γ. Ιούλιος Καίσαρ.
5. Σύμφωνα με τον Βεργίλιο, την «αιώνια πόλη» ίδρυσε ο	α. Ίουλος. β. Ρωμύλος. γ. Αγχίσης.

Μονάδες 10

- B2.** Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β**. (Στη **Στήλη Β** δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. dotem	α. αναφορά
2. reliquerat	β. σειρήνα
3. conferre	γ. νυχοκόπτης
4. unguium	δ. επικριτικός
5. secrēto	ε. προδοσία
	στ. δόξα
	ζ. ελλιπής

Μονάδες 10

- Γ1.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

senātum	:	τη γενική πτώση, στον ίδιο αριθμό
rus	:	την αιτιατική πτώση, στον άλλο αριθμό
id	:	τη γενική πτώση, στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό
dotem	:	τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
illis	:	την ονομαστική πτώση, στο ουδέτερο γένος, στον ίδιο αριθμό
Aequum	:	τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου, στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
populum	:	την κλητική πτώση, στον ίδιο αριθμό
viri	:	τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
cultellum tonsorium	:	την αφαιρετική πτώση, στον ίδιο αριθμό
ancillārum	:	τη δοτική πτώση, στον άλλο αριθμό
certissimum	:	τον θετικό βαθμό του επιρρήματος
tale consilium	:	την ονομαστική πτώση, στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

Γ2α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τις **μετοχές** του δεύτερου κειμένου (μονάδες 3).
Στη συνέχεια, για καθεμία από τις μετοχές να γράψετε το **απαρέμφατο**
ενεστώτα, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω
ρηματικούς τύπους:

scripsit	:	τη γενική του γερονδίου
discessisse	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
aberat	:	τη μετοχή του ενεστώτα, στην ονομαστική ενικού, στο αρσενικό γένος
accepērunt	:	την αιτιατική στο σούπινο
conferre	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα, στην ίδια φωνή
exigeret	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου, στην ίδια φωνή
interficiendo	:	το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα, στην ενεργητική φωνή
vulnerāvit	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού, στην ίδια φωνή
vēnit	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

ab eo:	είναι	στο
curāri:	είναι	στο
semper:	είναι	στο
uxor:	είναι	στο
temerarium:	είναι	στο
amōris:	είναι	στο

Μονάδες 12

Δ1β. «**cum Poenos in Africā funderet**»: Να αντικαταστήσετε τον προσδιορισμό
του τόπου με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων **Roma, Athenae, Carthago**,
ώστε να δηλώνεται η ίδια επιρρηματική σχέση.

Μονάδες 3

Μονάδες 15

Δ2α. «*cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset*»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2). Στη συνέχεια, να συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 7

Δ2β. «*Brutus ad eam obiurgandam vēnit*»: Να δηλώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με:

α) τελική πρόταση (μονάδες 3)

β) σουπίνο (μονάδες 2)

γ) εμπρόθετη γενική του γερουνδίου (μονάδες 3)

Μονάδες 8

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Ο Ατίλιος Ρήγουλος, όταν έτρεπε τους Καρχηδόνιους σε φυγή στην Αφρική, έγραψε στη Σύγκλητο ότι ο μισθωτός του εργατής (του) είχε φύγει και ότι είχε εγκαταλειφθεί ο αγρός (του) από αυτόν. Η Σύγκλητος αποφάσισε να αναλάβει το κράτος τη φροντίδα του αγρού, επειδή ο Ρήγουλος απουσίαζε. Οι κόρες του Σκιπίωνα πήραν προίκα από το δημόσιο ταμείο, επειδή ο πατέρας (τους) δεν είχε αφήσει τίποτα σε εκείνες.

.....

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άνδρα της για τη δολοφονία του Καίσαρα, ζήτησε ένα ξυράφι μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε με αυτό καθώς (της) γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τα ξεφωνητά των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει επειδή τάχα είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1-γ

2-α

3-β

4-α

5-β

B2.

1-ε

2-ζ

3-α

4-γ

5-δ

(περισσεύουν τα β και στ)

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. **senatus**

rura

earum

dotium

illa

Συγκριτικός: **aequius**, Υπερθετικός: **aequissimum**

popule

virorum

cultello tonsorio

ancillae

certe

talìa consilia

Γ2α. **elapso** : **elabi**

vocatus : **vocari**

molientem : **moliri**

Γ2β. **scribendi**

discedamus

absens

acceptum

conferto

exegimus

interficiet

vulnerabatis

venissent

ΘΕΜΑ Δ

Δ1α. «**ab eo**»: είναι εμπρόθετος (επιρρηματικός) προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου **στο** «desertum esse». (Το ποιητικό αίτιο εκφέρεται εμπρόθετα, γιατί είναι έμψυχο)

«**curari**»: είναι υποκείμενο **στο** απρόσωπο ρήμα «**placuit**», τελικό απαρέμφατο.

«**semper**»: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο **στο** «**exigeret**».

«**uxor**»: είναι παράθεση **στο** «**Porcia**».

«**temerarium**»: είναι επιθετικός προσδιορισμός **στο** «factum».

«**amoris**»: είναι γενική αντικειμενική **στο** «indicium».

- Δ1β.** cum Poenos **Romae** funderet
cum Poenos **Athenis** funderet
cum Poenos **Carthagine** funderet

- Δ2α.** cum viri sui consilium de interficiendo **Caesare cognovisset**:
Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα εξάρτησης «proposcit». Εισάγεται με τον ιστορικό – διηγηματικό σύνδεσμο «cum» ο οποίος χρησιμοποιείται για διηγήσεις πράξεων του παρελθόντος. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί ο ιστορικός – διηγηματικός «cum» υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί μια σχέση αιτίου – αιτιατού ανάμεσά τους, ενώ είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (proposcit: ιστορικός παρακείμενος) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Μετατροπή σε μετοχή: viri sui **consilio** de interficiendo **Caesare cognito**

- Δ2β.** Τελική πρόταση: **ut (Brutus) eam obiurgaret**
Αιτιατική σουπίνου: **eam obiurgatum**
Εμπρόθετα: **eius obiurgandae causa/gratia** [υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη]